

Meie Mats

Tellimise hind lättesaatmisega aastas 4 r. 50 t.,
6 kuu eest 2 r. 30 t., 3 kuu eest 1 r. 20 t. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 t., 6 kuu eest
1 r. 80 t., 3 kuu eest 90 t. Ilmub iga laupäeval.

Toimetuse ja talituse:

Tallinnas, Harju ja Kütikli nultsa nurgal nr. 46/15,
„Leaduse“ raamatukaupluses. Telefon № 740.

„Meie Matsi“ nimi ja selle nimega ühinenud näopilt on ametlikult registreeritud ja kinnitatud, 12. detsembril 1914. a № 34191 all.
Säreiltegemise eest hoitatakse.

Nr. 26.

Laupäeval, 14. (27.) veebruaril 1915.

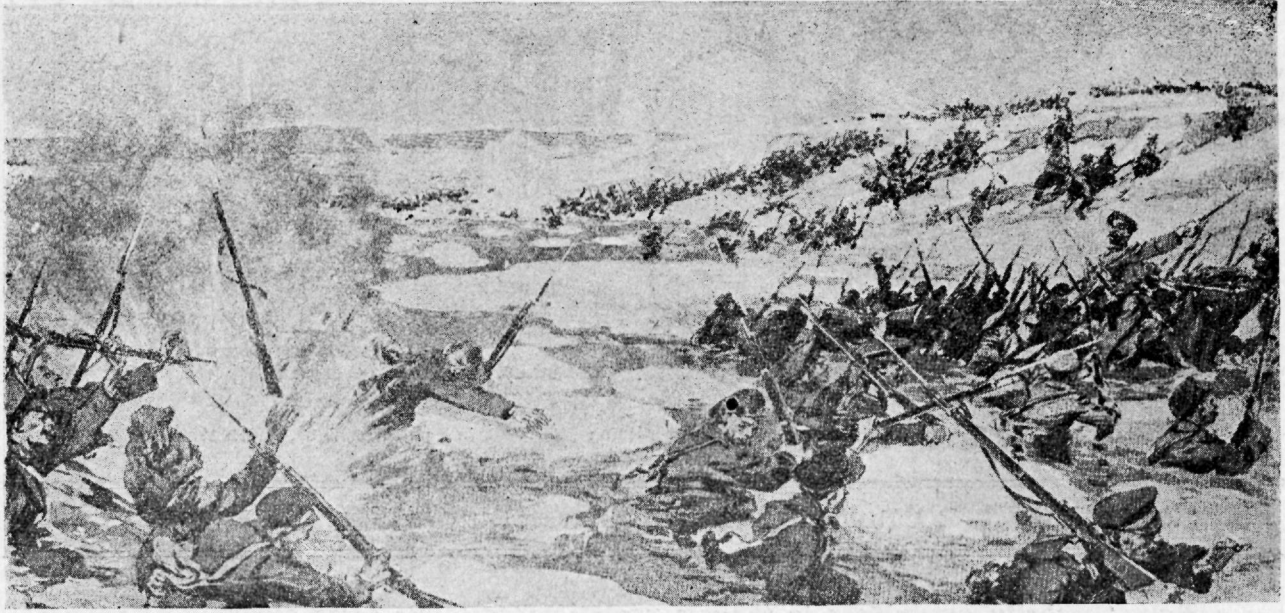
Nr. 26.

„Volta“ wabriku ametnikude ja töoliste poolt sõjahaawatute jaoks asutatud haigemaja.

Ülevalt peale I rida: kolll A. Raffeldt, sanitar A. Reimann, haawatu J. Golowin, haawatu M. Raschawtenow,
haawatu M. Sorokin, sanitar K. Kindma, haawatu A. Mostowoi.
II rida: haawatu M. Origorjew, komisjoni liige S. Kangur, komisjoni liige A. Schaub, Dr. M. Epstein (läks waba-
tahtlikult sõjawäljale), õde J. Sorokina, komisjoni liige A. Pumpjanskij, komisjoni liige N. Karp.
III rida, haawatud: J. Troits, S. Gabibulin, M. Schedrento, N. Samorodinow, L. Wignunow, A. Pastuhow.

Meie sõjawägi läheb, waenlast taga ajades, jäämineku ajal üle Sani jõe.

„Letop.“

Ki-fa-pu.

Bl. Woinow.

Rong № 14 oli politsei-wangihoone teisel korral ja tema pakkude trellidega kaitstud aknast paistis tiiklike wangihoone müüri silma.

Selle müüri ja akna wahel wilkus alati wälise tunni-mehe hall kogu, müürist kõrgemal aga paistis waatepiiril lai, elaw, lõbus uulits, täis harilikku riihkimist ja korratut elu.

Kui Rogalski siia kongi toodi, jäi ta niisuguse, wangile haruldaselt laia, waatepiiriga wäga rahule, sest tal oli siin wõimalus wälimise ilmaga alati ühenduses olla, kuigi ainult filmade kaudu. See tegi temal ka sunnitud kinnistumise märksa meeldiwamaks, wärskendas mõttekujutust ja andis hulga uusi muljeid.

Mitte esimest korda ei tulnud Rogalskil wangis istuda, kuid seefuguste mõnustega polnud teda seni veel hellitatud.

Ja niisugusesse meeldiwasse kongi sattudes, tänas Rogalski kõigepealt saatust, naeris südamest L. wangihoone ülemuse labajuse üle ja hakkas siis wiisalt ja julgelt oma lähemat tulewikku läbi kaaluma.

Ta oli julge, hakkaja, erakorraliselt osaw inimene, mille üle Warsawi, Wieni ja Londoni politsei ka sugugi ei kahelnud.

Arusaamine oli tal selge, mõistus tark ja ajud töötasid tal peaaegu wahetpidamata uute ülesleiduste kallal. Need tema omadused olid ka paljude ja paljude Euroopa suurlinnade politseiametnikudel küllaldaselt tuntud, kuid L. politsei ei olnud jõudnud veel teada saada, keda temal õnn olnud riipesse püüda, ja käis temaga sellepärast wäheema ettewaatussega ümber, kui see tuntud rahwuswahelise warga kohta tarwilik oli.

Seda ajutist teadmatust oligi waja kasulikult tarwitada, maksu mis maksab, et tulewate sekelduste ja halb-duste eest pääseda.

Rogalski ei kahelnud sugugi, et tema õige nimi täna-homme teada saadakse; ja siis juba ei lubata teda koguni wälimise ilmaga ühenduses olla, kuigi ainult silmanägemise laudu.

„Puffed teen! Sealjuures ei wõi kahtlust olla,“ otsustas ta juba esimesel päewal ja hakkas kõiksugu plaanisi septi-fema, hoolsalt läbi kaaludes, kui hästi nad täidesaadetawad on.

Pühitse ajaga töötas tema wilunud peaju hulga plaanisi wälja, kuid „waja on ilufaste põgeneda,“ otsustas ta ja hakkas oma plaanisi ükssitasjaliselt läbi arutama, seefugust wiisi otsides, mis tema peene iseloomu kohane oleks olnud.

Esmaspäewa hommiku kell üheteistkümneks oli ta lõpu-likult otsusele jõudnud, et nüüd juba kõik tehtud on, ja oma armsamat „Ki-fa-pu“ wiisi wilistades hakkas ta aknast wälja wahtima. Ta ootas kell kaheni, mil tunnimised harilikult wahetasid.

Päris ootamata kostis kuskilt linna tagant nagu kõue mürin, hästi kõwa, nii et aknalaasid klirisesse hakkasid; ja siis hakkasid üksteise järele mürtsumad käima. Tunni-mees all müüri ääres jäi ühe paiga peale seisma ja waatas kord siia, kord sinna poole.

„Mis see on?“ mõtles Rogalski, „kroonupüha? Ei midagi sellesarnast. Ja ka kroonupühadel ei lasta ju peale löunat kell kaks. Wõi on fakselased juba lähinenud — aga see oleks ju liiga ruttu! Ja, waewalt, et neid siia lastaks. Õige neid tarwis siia!“

Ule uulitsa ühe maja kohal paistis äkitselt walge pilwete, ja kohe selle järele käis äkiline kargatus.

Rogalski pani pea üsna wastu akent ja nägi selgeste, kudas maja küljest krohwi nagu rahet laiali lendas.

„Lafewad! Srapnellidega! Ei wõi kõigewähematti kahtlust olla. Tähendab, fakselased on tulnud. Pisut liiga wara... Aga pole midagi parata! Kuid, et pagan wõtaks, see rikub hoopis kõik minu plaanid!“

Ta kehitas õlafi ja õõrus omal otfaesist. Tunni-mees, kelle plaanidesse ka nähtawaste „see“ sugugi ei käinud, kõhkles ühe koha peal, hahutas ninaga õhtu ja wah-tis segaselt ringi.

Rogalski waatas uulitsale ja leidis sealt kindlaid tõen-dusi, et tema arwamised õiged olnud.

Uulits oli peaaegu tühi juba, ainult mõned hiljaks jää-nud elanikud tõttasid veel kimpjude-kampjudega ifka linnast wälja, sinna poole liikusid logistades ka mõned woorimehed, ru-tuga kinni seotud pakid peal.

Üksteise järele kostsid veel mitu plahwatust ja Rogalski südamas tärtas, neid kargatusti kuulatades, tibe wiha.

„See ainult veel puudus! Kas nad kuskil lagedal ei näinud sõdida? Mis jaoks tulewad nad rahuliku, igapäevast elu segama? Nii hästi oli juba töit joonde minemas. Rõit oli läbi kaalutud, hinnatud. Põgenemiseplaan oleks täpisealt hülgawalt täide läinud... Ja nüüd korraka need fakselased, jarwit neid wõtaks! Terwe kupatuse rikkusid mul ära.“

Rogalski ronis akna peale ja tegi ülemise õhuakna lahti. „Herra tunnimees! Me! Herra tunnimees! Kas teie ei leia ajakohase olewat ühes teiste politseinikkudega linnast lahkuda? Nähtawaste pommitab waenlane linna ja meie

oleme otse tuleliini sees. Ka teid on nähtawaste päris ära unustatud, sest wahetuseag on juba ammu möödas. Bealegi, arwan ma, peaks meie wastastikune läbitäimine seesugusel, wangihoone seadustes ettenägemata, eraforralisel ajal teieks muutuma!“

Tunnimees tõstis pead ja ajas suu lahti — ta ei suutnud ikka veel terwest sellest loost hästi aru saada.

„Ma räägin,“ jatkas Rogalski, „et Saksid suurtükid linna pommitawad, elanikud ära põgenenud ja ka sõjawägi tarwilikult on pidanud linnast lahkuda. Ma arwan, et teie seesuguses seisukorras meie isikupuutumast enam kindlustada ei wõi, ja ühes teie kohustustega langewad siis ka teie õigused. Misuguses arwamises olete teie selle kohta?“

Tunnimees tõstis piissi ühest käest teise ja ütles lühidalt:

„Mine akna pealt ära! Muidu lasen!“

„Narr!“ mõttes Rogalski, akna pealt maha ronides.

Kuid sellamal filmapilgul lõhkes akna taga midagi, ja klaasikildu lendas nagu purskaewust keel kongi.

Rogalski raputas ennast ja astus uueste akna alla.

Kui ta akna peale ronis, sealt klaasikildu esmalt maha pühkides, siis nägi ta kõigepealt, et tunnimees enam endise kohta peal ei seisnud.

Ta lamas, känd üle pea laiati, walge lume peal, ja seal kohal, kus tal minuti eest pea olnud, punetas nüüd werine libatomp.

„Kohusetäitmise õhwer! Langes kohust täites!“ mõttes Rogalski ja südamis hakkas tal sellest mehest päris hale meel.

„Tubli pois! Kangelane!“ ümises ta, „mina oleksin sinu asemel samuti teinud.“

Rogalski wõttis wõrest parema käega finni ja hakkas tema wastupidawust uurima.

2.

„No waata, eks me olegi wabaduses!“ ütles Rogalski ifeenele, aknast wangihoone hoowi peale hüpates, „ja ka

ilifonda ei jõudnud nad mul veel, taewale tänu, wangirüüete wastu ümber wahetada. See on praegusel tõsisel filmapilgul enam kui hea.“

Rogalski hingas wärsket, külma õhku sügawaste sisse, ja tema filmadesse tekkis lõbus, ilus naeruläige.

Kumardades tõmbas ta kamalu pehmet, puhast lund täis ja hakkas sellega nagu õõruma.

Külm lumi tortis nagu nõelaststega kõdistades ja näpistades, ja weri pani pisut sisselangenud põsed ruttu ühetasaselt, roosalt punetama.

„Tubli! Armastan puhtust!“ naeratas ta. „Nüüd waja ka teiste peale mõtelda.“

„Sihhaks jäänud wangihooneülest läbi minnes astus Rogalski kotta ja jäi ühistoa ukse ees peatama.“

„Herrad ja preilid!“ hüüdis ta oma kõlawa, meeldiwa häälega, „kui teil soow on elukorda muuta ja oma otsekoheste kohuste täitmise juurde tagasi pöörduda, siis ei taha ma teid selles takistada.“

Seda wõlde puutus Rogalski käega sinna kohta, kus harilikult luff rippus, ja pahwatas südamest naerma:

„Mind on minu ametiwendade ifeiseisus alati waimustanud. Minult „istuma“ pandakse neid alati kellegi teise abil, kuid „ära jooksewad“ nad alati ilma teiste abita ja õigel ajal. Nii siis, herrad ja preilid pole enam. Kas ei olete ehk veel kedagi? Mõned kinnised loomused armastawad wahel üfildust.“

Rogalski astus koda mööda edasi,

hoolikalt iga üfeluugist sisse waadates. „Herra ametiwend! Terwitan teid wabaduse läwel!“ naeratas ta ühe laia näoga ja imetugewa kehaehitusega mehele wastu, kes oma kongi ukse taga seisis ja seda lahti murda katfus.

„Ma teen teile kohe ukse lahti! Wõite oma warjupaigast lahkuda ja uut elu algada. Teie nimi?“

„Kirlõga!“ mürisef see üleni karwane mees hirmsa passihäälega.

„Tõhoh, herra Kirlõga, küll on teil tore sügaw passihüäl! Teie olete waba, mu herra! Soowite — wõite oma wabadust täieste ifeiseiswalt tarwitada. Kui ei — wõin ma teil esialgul jeltfififets olla, sest meie plaanid on, kui ma ei eksi, ühised. Olete wenelane?“

„Seda küll!“

„On teil... minemil?“

„Kudas muidu, ega's ilma selleta.“

„Warastafite?“

„Tuli kah ette!“

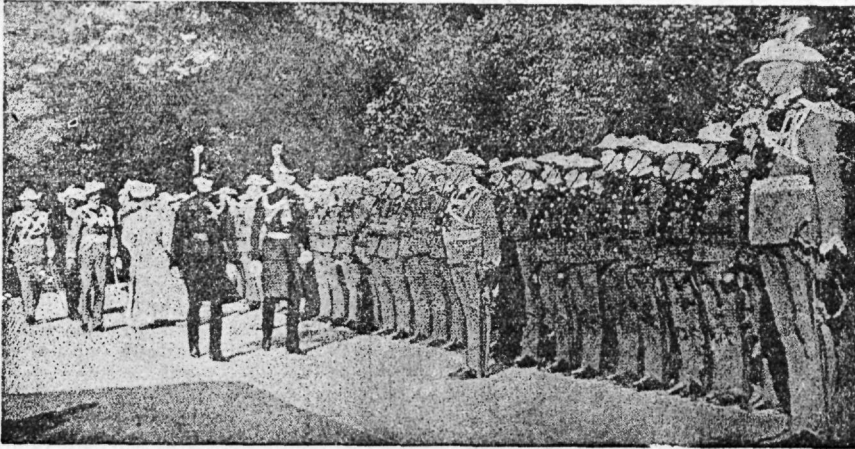
„Uga tulewitu kohta — kudas on teie plaanid?“

„Nii kudas juhtub.“

Selwahid jõe ääres.

Inglise kuningas vaatab oma armsama polgu enne sõjaväljale saatmist üle.

"Dieta! Jeldud, ametiwend! Ka minul on minewik ja tuleswik samasugune kui teil, sellepärast wõime julguste üht teed minna, kui teil midagi selle vastu ei ole."

"Siis!" otsustas Kirlõga ja lehtis oma tugewaid olasi. "Aga küll on hulguised, mis müra nad teewad! Müritsutawad nii, nagu oleks maailm hukka minemas!"

"Pole wiga, herra Kirlõga! See meiesje ei puutu, meie oleme rahulitud elanikud, ja meie huwid on teisfugused. Sellepärast, allez, edasi!"

Rogalski pattus Kirlõgale oma käewart ja juhtis ta siis kistast, pimedast kojast kergel kõnnatul wälja.

Minut hiljem olid nad mõlemad uulitsal.

Linn oli tühi, meie sõbrad sammusid poolpimedas mööda walgustamata kõnniteed, teraselt igalepoole ringi waadates. Lastmine oli juba soitus, ainult kuskil linna taga praigisid weel teadmata kelle piisfid. Warsti aga kuulbus nende selja taga ärew tututamine ja meie sõbrad wilksatafid ettewaatlikult lähema maja wärawa taha. Rogalski lihtas wärawa tasafest oma järele kinni ja hakkas läbi pilu waatama.

Nurga tagant ilmus ilus, suur automobil ja jäi, äkilist läänakat tehes, ristteele seisma.

Rogalskil oli kõik nagu peopesa peal näha.

Automobilis istus elatanud, hallide harjastesarnaste wurrudega ja suure punase ninaga mees. Nähtawaste oli ta haawatud. Sest pikuti pahemat põske kais tal helendaw werine kriimustus. Närwilikult litfus ta werist tasturätkit selle vastu ja oli nähtawaste kangeste pahane.

Tema kõrwal istus wurrubeta ja pilkalese näoga noor-mees, ennast hästi automobili nurka hoides, et wõimalikult wähem ruumi tarwitaks. Automobili ümber tantfifid wahused hobused ja nende selgas istus uhke kaitsewägi.

"Kudas teie siis kästite, kõrgeausus," küsis kaitsewäe ohwitser, kätt aupakklikult kiwri äärde tõstes, "kui kohalikka elanikka leidub, mis nendega siis teha?"

"Üles puua!" möirgas kindral wihaselt, "need ei ole mitte elanikud, waid poolakad, loeraweri! Rinni püüda ja üles puua! Terwe kupatuse panid nad mul..."

Kindral tarwitas siin niifuguse inetu sõna, et häbipuna tema noore seltsilise näo üleni lõlendama pani.

Kaitsewäe ohwitser kumardas ja kihutas, hobusele kannuiseid andes, minema.

Kindral pühkis palet werise rätikuga, wiskas ta wihaselt maha ja kästis lihidalt autojuhti:

"Lase käia!"

Automobil tuhises meeletult kihutawa kaitsewäe saatel edasi, Rogalski aga kõngutas pead ja ütles tafa:

"Waat, herra Kirlõga, meie eest on juba hoolitsetud. Aga mina, rumal, kurwastasin weel natufese aja eest, et mul korrapäralist kaelafidet ei ole. Sakslastel on toredad kaela-

fidemed!" Sealjuures waatas ta Kirlõga otse ja naeratas lõbusalt.

"Aga mis, loeraweresse" puutub, kindraliherra, siis tahan ma selle üle teiega weel paar sõna rääkida. Wõi ma ei taha enam poolata nime lenda!"

Ta kiristas kiuwalt hambaid ja ta ilus peenike nägu muutus sel filmapilgul waljuks ja hirmsaks.

"Müüd, meister Kirlõga, on oluford weidi muutunud. Ma ei wõi siit linnast ennem lahtuda, kui selle Saks... ohwitseriga... arwed täielikult olen diendanud. Nii et teie kas üksi siit minema lähete wõi seni ootate, kui mina wabaks olen saanud. Mis paistab teie arwates parem olewat?"

"Kahelisi on ikka märtsa toekam!" ütles Kirlõga mõttes.

"Noh, see on hea! Nii siis wiin teid koha ühte warjulisesse paika ja seal situtage õffeni. Omal ajal ei wiiwita ma sinna tulemast... Poolata sõna!"

"Tubli!" oli Kirlõga nõus. "Aga illepea, need sakslastel tahafid ise puua!"

Et nad kus... lõpetas ta tüsedas sõnaga, rusikaga ähwardades ja sülitades.

Otfekui piitfarit alla pannes.

"Arg."

(Särgneb.)

Eesti sõjameeste kirjad.

I.

"Ära pane pahaks ega mõista mulle jüüd, et Sulle ennemalt ei kirjutanud, sest igal ajal ei ole wõimalik waenlase tule all jooksutraawis kodu kirjutamise peale mõelda. Mõõdalainud näbalate jooksul oli meil suur ebasituningimine Saksamaale; — praegu oleme juba paarjada wersta waenlase maa sees. Nolja kuu jooksul olen umbes peale 30 torra lahingus olnud, — iga päewa eht paari pärafi oli meil ikka lahing. Üle neljada wersta oleme sakslasti taga ajanud, kuna ta igalt poolt meie eest on taganenud ja omad linnad ja külad kõige warandusega meie kätte jätnud. M. linna mõttime meie kõige sees olewa warandusega ära. Saksamaa elanikud lähewad ühes nende sõjawäega edasi ja jätawad kõik maha, sest meie kiire pealetungimise pärafi ei ole neil wõimalik enam midagi endi warandusest laasa wiia. Kõik linnad ja suured külad on elanikest tühjad; peale kassi ja koera ei leia ühte hingelist majast. Saksamaa külad on kõik ilufate suurte ehitustega, enamaste kiviinajad, igas majas leidub kaunis suur raamatukogu, mis nende haridusest tunnistust annab. Sõggained, mis weel leiame, tarwitame ära, ja, mis tarwitada ei sünni, jääb oma kohale.

Sa soowifid lahingust teateid saada, mis tundmused minus siis waltsiwad, kuid see on hoopis wõimata kirjeldada; aga latsun siiski: Lahingus olles taotab inimene kõik oma enesewalitsemise jöu ära, ja ei tunne ennast muud olewat, kui üks wäite osa sellest pörgumastinafi, mis mulla ja liina suurte paukumistega, mis lõrwad tahab kurbiks teha, leema ajab. Püssikuhlibe wingumine ja shrapnelide lõhkimine on juba nii igapäewaseks saanud, et nendes enam mingit huwi ei leia; ainult suured lõhewad pommid (granabid), mis maa sisse suured augud lõhewad, teewad inimese sagedaste närwilisels, tuleb ka lorbafi ette, et õhusurumise mõjul hulga maad saad edasi wisatud. Müüd on meie wäed E. kindluses ja seal oli meil kõige suurem lahing, mis ma läbi olen teind. Tuli mitmel korral püssikuhlibe tormi jookska, kuna wiimaks sakslastel taganesid ja kindluse meie kätte jätsid. Mehi langes mõlemil poolt, nii et surnute tuhjasti endi kaitsets wahesti tarwitafime, kuid mina jäin sellesti lahingus haawamata, nii ei ole mina weel selle sõja

ajal üht haawagi saanud. Minu elu on ka nüüd muutunud. Nädal tagasi määrati mind brigadi oboosi (moona-woori) peale ja olen wiiskümmeend wersta lahingukünnist tagasi tulnud, kuulen suurtüki müraid weel kaugele. Käin M. linnast wooriga kaasa kraami toomas ja mul on ka hobune; mõnikord olen ratsa ja wahel ka wantriga.

Meie pidasime endi jõulud Grindoshoffis Dige lõbusalt ära. Tallinnast sain de ja demehje käest paki, mis tubakat, paberošja ja muud kraami sisaldas. Meie roo komander tegi ka meile jõulupuu, kus meile kingitust jagati. Iga mees sai soojad aluspüksid, kindad, sokid, 2½ naela pränikuid, 2 naela suhkurt, tubakat, paberošja ja 1 rbl. raha.

Palju terwisid kabamaale ja sõigile, kes meid sõjawäljal on meelde tuletanud.

Sinu abilaas Peeter Käla.

II.

Petrogradis, Petshatkini latsaretis,
24. jaanuaril 1915.

Austatud toimetus! Täna südamest lahle saadetuse eest... Iseäranis suur oli minu rõõm, kui „Meie Matsi“ nr. 19 seest M. Kallase kirja leidsin, sest mina olin temaga just sel ajal koos. Nüüd tekkis terve see lugu jälle nii elawalt silma ette... Rahju, wäga rahju, et Kallasest enam sõnateksti ei ole kuulda: on ta haawatud, wangis, wõi... See oli jah sel õhtul, olime kolmetest: mina, Kallas ja üks wenelane. Mina olin niisama taganemisel teistest maha jäänud, nagu Kallas, sest õõ oli kottpime ja wäsimus wõttis wõimust. Jäin siis ühe külla juurde magama, ei jaksanud enam edasi minna. Majad olid seal külas kõik maha põletatud, ei jäänud sellepärast muud nõu üle, kui tegin tule üles ja heitsin selle äärde magama. Onnetuseks oli aga tuli warsti suureks läinud ja finel tagant põlema hakanud. Teised soldatid, kes wahapeal järele olid jõudnud, ajasid üles. Nõnda ei tulnud siis sel korral magamisest midagi välja. Rõõht oli tühi, läksin aga vaatama, kas kustilt süüa ei leia. Suure otsimise peale ei leidnud muud, kui tooreid kartuleid, hea, et neidki sai, keetsin ja sõin ilma soolata ja leiwata. Istusin siis täie kõhuga tule ääres, kuni walgeni. Hommikul hakkasin linna poole marsima, aga seal tuleb mul juba üsna linna ligibal Kallas wastu ja küsib: kuhu lähed? Mina wastasin, et polku. Tema aga hakkas suure häällega naerma ja ütles: lähme tagasi, sest meie polk on 6 wersta linnast eemal. Nõnda tulime siis tagasi, teel seltsis weel kolmas, wenelane, juurde, ja marsisime kuni õhtuni. Hakkas juba pimedaks minema, kui ühe õletuhja juurde laagrisse jäime, keetsime teed ja waatasime, kudas siin magamisega hakkama saaks. Kallasel oli head soolaft worsti ostetud, andis ka minule ühe tüki, sest ma olin kole-näljane: juba kats õõd ja päewa polnud midagi, peale ülemaltähendatud kartulite sõõnud. Kuna mina kõige noorem olin, siis tegin magamisefasemed walmis ja wanad mehed heitsid magama. See oli wiimane õõ, kus meie Kallasega ühes olime. Ja pärast nägin teda weel kord lahinguwäljal, aga ei saanud rääkida. See oli 15. detsembril... M. Freiberg.

III.

Petrogradis, 5. weebbruaril 1915.

Austatud „Teaduse“ kirjastus.*) Palun lubage mulle, Teile minu südamliku tänu awaldada, nende „Meie Matside“ ja pihhade albumi eest, mis Teile minule siia Petrogradi latsareti saatiste ja mis mind nii wäga rõõmustasid. Mina sain nemad 1. wara hommikul kätte ja nii päris ootamata kohe! Oli kell 7 aeg hommikul ja mina magasin alles õiglase und, kui järsku unesnägin, et olin Sani jõe ääres, kust meid pontonide peal kästi üle jõe minna, aga auerialased hakkasid nii ägedalt meie peale tuld andma, et kõrge Sani jõe

*) Meie rohtel armul saadetud tänukirjast ei awalda meie põhjusmõtetlikult mitte, aga et see kiri nii lõbusas tujus toltu on seatud, siis ei raastanud meie oma austatud lugejaid temast ilma jätta. E. t.

Ado Kallas,

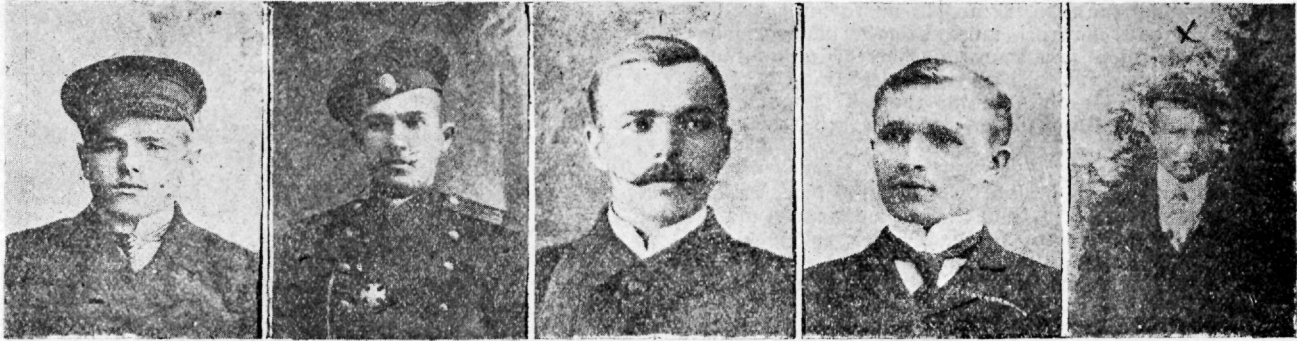
Tallinnast, pärit Kärstnast, Wiljandimaalt. Wanem alamohw., wõttis Jaapani sõjast osa, 16. detf. lahingus teadmata kadunud.

Kallas aina suitfes, waatan: shrapnellid lendawad üle pea nagu kärbsed, sii—uu—u pörr—r pats, aga üks otse kohe minu peale; tahtsin eest ära karata, aga jalad olid nagu lammitas, ja shrapnell mürtatas mulle kõigest jõust wastu rindu, ja nii kõwaste, et mina ehmatahes ülesse ärkasin, ja suurte filmadega ringi wahtisin. Minu ajeme ääres seisid halastaja õde ja näitas naeratawa näoga sõrmega minu rinna peale. Lõin filmad sinna, ja tule taewas appi, minu rinna pealt wahtis mulle „Meie Matsi“ naerataw nagu wastu, esteks üks, siis teine ja wiimaks — terve kari Matsi. Minu imestusel polnud enam piiri, minu suu wenis järsku nii laiaks kui Austria kuuetollise suurtüki awaus ja filmad läksid nii suureks kui Matsi wõitkarbid. Pagan weel praegu imeks, kuidas see ime sündis, et mina selle ootamatuse peale südamerabandust ei saanud, sest nii palju Matsi polnud mina weel omas elus ühe korraga näinud, ja nüüd korraga, tule Jumal appi, terwelt 9 Matsi, ja pealegi weel nii imelikul kombel!! Kust sai Mats pealinna, ehk kust kohast wõttis tema minu adressi?! Siis aga hakkas pakkumisi minu inestus järele andma, kui meelde tuli, et Matsil nüüd omal zeppelin on, mille ta Keila naiste käest ostnud, ja nüüd on Matsil muidugi tee lahti, sest ka Sani ääres ja Kroatowi all kaitsetraawis nägin Eesti wendade käes Matsi, kes teda hoolega lugesid, selle peale waatamata, et summadandid kaela sadasid. Ja kui mul weel meelde tuli, et ma Matsile oma haawamise lugu teatasin ja oma päewa-pildi saatsin, siis oli mul ta asi järsku selge, nagu Härjapea jõe wesi. Ahmasin kõige ligema Matsi kätte ja andsin plaksti suud, sest suguwennaga kokkusaamine on suur õnn wõõrri ja nii pika aja tagant. Ja pealegi seowad mind suguluse sidemed Matsiga juba wanast heast Laara ajast saadik. Siis peitsin Matsid kõik ükshawal padja alla ära, ja kui õde mulle siis kraadillaasi kaenla alla pani, nägin oma inestuseks, et soojus ärituse tagajärjel 38, 9° peale oli tõusnud, aga õhtul magama minnes tegin Meie Matsi eest pika palwe ja lugesin kolm korda Ija meiet ja soowisin, et tema kaua elaks maa peal. Ning andku Jumal temale pikka iga oma sõprade rõõmuks ja Eesti rahwa õnneks! Muidugi ei pääsenud mina sellest soowist möõda, et Meie Mats minule jälle warsti kalliks küllaliseks ilmuks, sest adrefs on temal juba teada.

Mina olin komisjonis, kust 6 kuuks terwise parandusele lasti, aga et haaw külma ei kannataretu ja uueste lahti läks, siis pidin kreisilema juurest latsareti tagasi pöörama; arstide arwamise järele saan paari nädala pärast terweks.

Upaklikult Johannes Ströome
Petrogradi latsaretis.

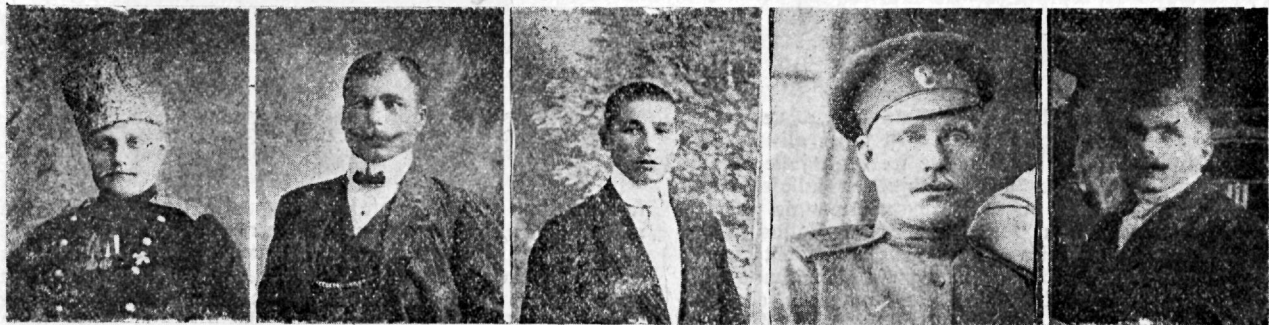
Jaan Kotfeldt,
Sagerist. 17. sept. pahem.
rüüsel haav. luuste sõjav.

Johan Kullison,
alamohv. Riiaist Teadmata
tadunud.

A. Palmberg,
Vaide tr. 17. aug. rinnust
läbi lastud, 18. aug. sur.

Anton Mentel,
Saapsalu tr. 9. detf. sats-
laste vastu võideldes lan.

Julius Wister,
Kõnnu w. Tall. tr. Saa-
matud pahemast käest.

Aleksander Pärt,
Situ saarelt, poisimees.
Teadmata tadunud.

Jakob Tran,
Tallinnast 8. nov. 2. all
pahemast käest haavatud.

Karl Loots,
priitabst. Vaidesi. 28. nov.
haav. Austerias wängis.

Otto Mikita,
Kagawere w. Põlwest
haav. Luuste sõjaväljal.

Johannes Riifel,
Keilaist. 6. nov. R. all kõ-
bust haavatud.

Gustaw Jürisson,
Lehtje w. Teadmata tadun-
nud.

Johan Saar,
Pühajärwe w. 14. nov.
puusast haavatud.

Richard Silga,
16-aast. wabat. Tartust.
Teadmata tadunud.

Mihkel Niitson,
Kibellonnalt, Saaremaal.
30. aug. haav. Saajani. w

Artur Pedriks,
alamohv. Wifandi tr. 28.
sept. teadmata tadunud.

Rudolf Argebi,
Kõeru kib. Austerias wän-
gis.

Jaan Suumann,
Katu. tr. 27. sept. haav.
Saajamaal wängis.

Mihkel Utendorf,
Katuere tr. 7. okt. parem.
käest haavatud.

Karl Lauf,
wabst. Imawere w. 21.
nov. sbrap. peast haav.

Wiktor Kõrwe,
Tallinna tr. Haawatud.
Läheb uueste sõjaväljale.

Johannes Hiob,
Ania w. Tall. tr. W. la-
hingus wangi langenud.

Eduard Kullerkann,
Keilastr. W. all parem. käest
ja rinnust haawatud.

Madis Nesselberg,
Tallinnast. Praegu Mosk-
wa haigemajas.

Aleksander Liiva,
Willaandi tr. 28. sept. Sak-
samaal wangi langenud.

Juhanes Einberg,
Riisepere w. Tall. tr. Wi-
gastatud.

Alfred Silvester.
Jaapani sõjasõlnud. 7. nov.
haaw. Kuraba wahw. eest.

Anton Luige,
Kaiust, Tallinna tr. 20. okt.
parem. jalast haawatud.

Juhannes Limberg,
Kaiust, Tallinna tr. 1. sept.
haawat. luuete sõjaw.

Hans Rintsmann,
Willaandi w. 25. aug. käest
ja rinnust haawatud.

Kaarel Koch,
Tall. tr. 20. okt. L. all pa-
remast käest haawatud.

Waldemar Lamm,
Kats wenda
põllutöö instr. 20. detf. käest
haawatud.

Johannes Lamm,
Kats wenda
Mustweest. 10. aug. käest
haawatud.

August Sorgan,
Kats wenda
Tallinnast. 7. nov. R. all
jalast haawatud.

Karl Kongas,
Kats wenda
Tallinnast, suurüksimäel.
Praegu sõjawäljal.

Johannes Kongas.
Kats wenda
Haawatud jalast ja luuete
sõjawäljal.

Herman Wentzel,
Kats wenda
2. okt. W. all fakslaste
käte wangi langenud.

Jaan Wentzel,
Kats wenda
maalitsew. Särawere w.
Paide tr. Praegu Soomes.

Aleksander Mesipuu,
Kats wenda
Saaremaalt. 30. sept. W. all
käest, jalast ja rinnust h.

Eduard Rebase,
Kats wenda
Mialt. 9. nov. R. all haaw.
luuete sõjawäljal.

Gustaw Rebase,
Kats wenda
Mialt. W. all fakslaste
käte wangi langenud.

Wabatahtliste jaapanlaste lahkmise kodumaalt.

Wankuwal troonil.

Woldemar Urbani roman wabastamise sõjast.

(25. järg).

Kärmeste kõsis Garibaldi ülesse ja andis nooremehele kätt. „Nii on õige, Massilli. Minult see, kes kõike julgeb, võib ka kõik võita. Nõnda olen ka mina alati teinud. Kadugu kõhklemine. Kus on Pinedo praegu?“

„Messinas, niipalju kui mina tean.“

„Ja tema wäeosad?“

„Õselt seal, õselt kirdepool linnast.“

„Hüwa. Homme hommikul kõnelen ma komiteega kõik läbi. Juba enne lõunat saate oma juhatuskirjad ja võite teele minna, millal soovite. Sead ööd.“

„Homseni, eksellents!“

16.

Järgmisel keshommikul seisis Felice Camboni Pretorio palee hoostetallis, kus tal kahe hobuse puhastamisega küllalt tööd oli, ja mõtles selle üle järele, missugune wigur tujukal saatusel, kes teda wiimaste

kuude jooksul nagu mängupalli sinna ja tänna pildunud, tema jaoks küll veel walmis peaks olema. Selle järele, mis ta seni läbielama pidanud, ei imestats ta suurt midagi, kui tal korraga waja tuleks teekonda kuu peale wõi tulepurstawa mäe südamesse ette wõtta.

Lihfsat, rahulikku talupoega, kes ta seni olnud, olid korraga nagu kurjad waimud tabanud, järgemisi oli ta mäsfumeelne, elu kallalekippuja, wang, surmamõistetud, põgeneja elu läbi teinud ja oli nüüd sõjamees, punane särk selgas ja pifa säärega saapad jalas, sõjariistus kuni hambuni, ja walmis oma isamaa eest werd ja elu ohwerdama. Ja olgu teda tea mis hädaohud veel ootamas, kõige peale oli Felice walmis, kuni tal itka veel lootust oli kord jälle Neapolise tagasi jõuda ja Taddeo Massaciolo kätte maksta ennetuulmata pettuse eest, mille ohwriks ta langenud. Selle kirglike soowi warju, wäikest, küürakat wõllanägu kord sõrmede wahela saada ja teda kagistada, et ta siniseks jääb, kadus ajuti ka Assunta armas kuju, kes muidu alati tema meeles wiibis, nii ärtwel kui unes. . .

Mis nüüd teoksil oli, seda wõis ta mõnest kapteni suust langenud sõnast juba aimata. Massilli, kes tema nähtawaste päris kõpselt oma hoolekandmise alla wõtnud, oli omale kõik laialt ja pikalt jutustada lastnud, mis Felice siamani läbi oli elanud. Hakatuses oli tal nõu olnud sellesama laewaga, mis Felice Neapolist siia toonud, Messinasse sõita, kui ta aga kuulis, et seda taga aetud ja laew igatahes juba kahtlane on, jättis ta selle nõu katki ja küsis Felicelt, kas see ühel tähtsal ja hädaohklikul kuiwamaa teekonnal mitte tema seltsiliseks ei taha olla. Saba ainfaht tänumeelest oli Felice nõus. Ja kui teekond neid pörgusse oleks wiinud, Felice poleks ka selle eest tagasi pörkanud. Waja oli waenlase piirkonnas ja selle wäesalkade wahelt läbi Messinasse hiilida, et seal tähtsat lepingut teha.

Felice oli seal juures seisnud, kui Garibaldi ise kaptenile tähtsad paberid kätte oli andnud. Sealjuures oli ta Massilli tasase küsimuse peale kaunis kuuldawalt wastanud:

„No muidugi võib anda. Sadatuhat liiret Messina eest on tühi asi.“

Sellest teadis Felice wähemalt umbkaudu, milles asi seisis.

Päike seisis juba madalal, kui Massilli reisuwal mis talli astus.

„Noh,“ küsis ta, „on kõik korras, Felice?“

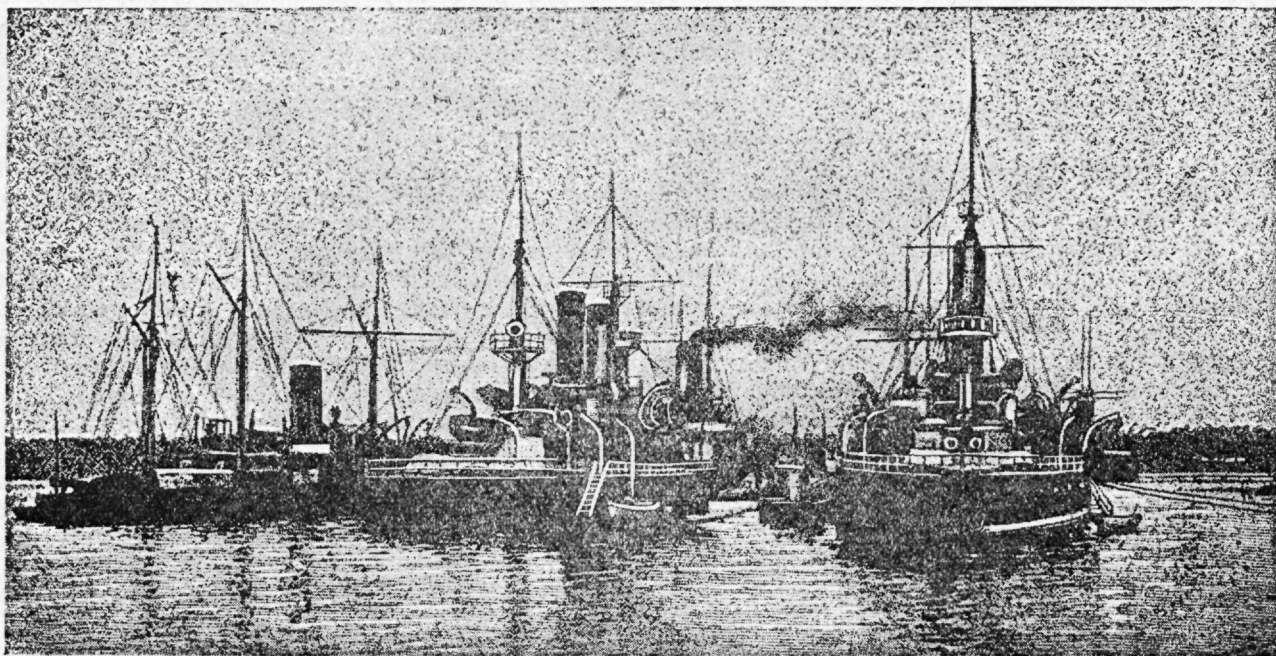
„Kõik nii, nagu teie käskisite, kapten.“

„Ja sa oled ikkagi veel nõus minuga kaasa tulema?“

„Enesestki mõista.“

„Ma pean sulle veel ütlema, et meie ettewõtte erakorraliselt raske ja kaalamurdew on. Meie ei lähe mitte kui herra ja teenija wälja, waid kui kaks seltsimeest, kes kuni surmani üksteise peale kindlad wõiwad olla. Sellest hoolimata, et sind eila esimest korda nägin, loodan ma prefekt Liberio Romano ja iseäranis, tema tütre Beatrice poolt antud teadete põhjal sinu mehe olewat, keda usaldada võib. Siiski

Laewad merele pääsemist oodates.

jätan sulle igatahes waba waliku, kas sa minuga kaasa tahad tulla wõi ei."

"Olgu aft misugune tahes, kapten, minna olen alati teie tarwitada," wastas Felice truusüdamlikult. Rohkem kui tema sõnadest paistis tal näost mõte, et tal see väga hästi meeles on, kui palju temale head tehtud on, kuna ta wangihoonest, surma küüfist jälle elule päästeti. Oma elu peale waatas ta kui kingituse peale nende poolt, kes teda wabastanud, ja ausa mehena, nagu ta oli, pidas ta nüüd oma kohuseks seda neile pühendada.

"Aga kui meid külmaks tehtakse?" päris Massilli weel kord.

"Olge ikka, kapten, meil pole ju ka rohkem elusi kaodata kui igal teisel, ja siis, arwan ma, et me nii naljalt ennast ka külmaks teha ühti ei lasse."

"Sea küll. Nii siis tunni aja pärast, Felice."

"Täna öösel weel?"

"Jah. Homme hommiku wara oleme Cefalus."

"Nii ruttu juba?"

"Muidugi, ja see esimene teekond ei ole kerdetaw. Cefalus on juba meie Messina poole teel wiibiwad wäeosad ees. Meie ülesanne algab alles Messina läheduses, kui waenlasele lähineme. Seni aga wõime weel endi mundreid ja sõjariistu kanda. Siis aga — noh, seda saad wara küllalt kuulda, mis siis sündima peab. Seni aga sea siin kõik korda, nagu seda sulle juhatanud olen."

"On juba kõik tehtud."

"Ja et kõigepealt hobused heas seisukorras ja wastupidawad on. Wäga wõimalik, et meie elu weel mitmel korral nende kapjade wäledusest ära ripub."

"Need on need kõige paremad, kapten, mis leidfin, läbiterved ja tugewad." —

Meri läikis wiimaseft ehakumast, kui need kaks, täielikult sõjariistus, wärstete, kergejalsete hooste selgas Palermost lahtusid. Hommiku koidikul jõudsid nad Cefalusse, wäitfesse linnakesesse, kõrgetel rannakaljudel. Siin oli waja hooste pärast natuke puhata. Peale selle käis Massilli Felicega weel prefekturis, kus tunnistused ette näitas ja läbirääkimisi pidas. Siin nägi Felice ka, et kapten neid dokumenti wäitfse, pehme pödranahast kotikesse sees palja rinna peal kandis. Need olid need tähtsad kirjad, mille pärast nad oma elu kaalu peale panid. Massillil ei olnud muidugi tema ees mingid saladusi, waid ta juhtis nüüd tema tähepanemist selle peale, et see just see warandus on, mida Felice wiimase weretilgani hoidma peab, kui temal enesel mõni õnnetus peaks juhtuma.

Teekonna teise päewa õhtuks jõudsid ratsanikud San Stefano di Camastra küllasse. See oli punasärgide äärmine piir Messina pool. Siit peale pidid nad iga filmapilk kokkujuhatumisega waenlastega walmis olema. Nad otsustasid õõ siin mööda saata, wõõrad riided omale selga panna ja hommikul siit kõrwalisi teesi kaudu Messinasse katsuda jõuda.

Massilli oli omale juba Palermos riided ja tarwilikud kirjad muretsenud, mille järele ta wiinamägede omanikuna Giovanni Rutazzina üles astuda wõis, kellel tarwis oli Messinasse minna. Felice oli tema woorimees Lorenzo Justaro.

Külas asusid nad õhtul wäsinult ja tolmunult kõrtsu, kus ka kaks Franziskaneri munku wiibisid. Need wiibisid teel Milazzoft Cefalo kloostrisse, nagu

jutuajamisest selgus. Nad istusid kõrtsulaua ääres koos ja wõtsid õhtust. Massilli päris munkadelt, kudas lood ümbruskonnas seisawad ja kas kuningriigi soldatid neid teel tülitanud pole.

Selle peale wastasid nad eitawalt. Mispärast peaks neid ka tülitama? Nad on waesed, wagad kirikuteenrid. Mis oleks nende juurest otsida? Neil ei olewat midagi. Nad seisawad ilmaelust kaugele. Nemad ei tea midagi ilmaasjadest, ei taha ka teada, ei rewolutsionist ega kuninga poolehoidjatest. Sõda on Jumala nuhtlus, arwasid nad, ja sellega ei olewat neil mingit tegemist.

Wahepeal silmitses Massilli neid mõlemaid lähemalt. Neil olid sandalid paljaste jalge külge kühkrihmadega köidetud. Kaelast kuni jaluni ulatawad pruunid mungakuued olid laiad ja mõnused. Mis ei wõiks kõik seal all warjata, mõtles Massilli. Ja tal tuli mõte, kas ei oleks temal sühufese mungakuue sees julgem Messinasse pääfeda.

„Suwitaw oleks näha,“ tähendas ta jutu sees, „kudas ma sühufese kuue sees wälja näeksin.“

„Oh, armuline herra teewad küll ainult nalja?“ wastas üks munkadelt, kellel otsaesise peal ernejuurune must sündimisemärk oli.

„Ei sugugi mitte,“ tähendas Massilli wastu, „ma arwan, see ei oleks sugugi patt, kui teie koraks oma kuued meile laenaksite, muidugi lühikeseks ajaks. Enesestki mõista anname teile nii kauaks teised riided.“

„Oh, Issa meie!“ sosistas teine poolendamisi, nagu niifuguse mõtte üle kohkudes, ja suudles wagal wiisil wäikest sarwest risti, mis tal kaelas rippus.

„Kõrtsmik, weel üks kannutäis punast Syrakusi wiina,“ kästis Massilli.

Felice müksas kaptenile tasa ja salaja külge. Küsiwalt pööras Massilli tema poole, aga see ei wostanud midagi, waid andis salaja märki, millest ohwitser aru ei saanud. Kui aga Felice mõne aja pärast wälja läks waatama, mis ilm teeb, nagu ta ütles, astus warsti ka Massilli tema järele ja küsis:

„Mis märku sa mulle andsid?“

„Need mõlemad mungad wahetasid salaja sühufesi pilkusi, mis mulle ei meeldinud.“

„Mispärast mitte?“

„Ma ei tea. Aga mul oli kohe tundmus, et neid liiga palju usaldada ei wõi, ja igatahes rohkem ütelda ei tohi, kui tingimata waja.“

„Ma ei saa öieti —“

„Kapten, meie ei ole siin enam Palermos. Kas ei wõi need mõlemad wõdras riides waenlase salakuulajad olla?“

„Mis?“ kohkus Massilli. „Oled sa meehest ära? Waenlase salakuulajad?“

„Meie oleme waenlase piiril, kapten. Olgu nad nüüd, kes nad on — meie kohus on piinlik ettewaatus.“

Need sõnad wahetasid nad sõinal ja ruttu. Kui nad peale seda jälle kõrtsu astusid, näis nii, nagu oleks ka mungad salaja üksteisega sosistanud. Aga see wõis ka olla, et see Massillile Felice poolt ära-

tatud umbusalduse tõttu ainult nii näitas. Päriselt aga istusid nad nende tagasitulekul wagusalt, käed risti, seal ja näitasid oma õhtupalwet pidawat.

Massilli ei kõnelenud aga enam oma riiete wahetamise ettepanekust, osalt sellepärast, et ta Felicele selles asjas õiguse pidi andma, ja, teisels, leidis ta ka ise pikema järelemõtlemise peale, et mungariietes lugu sugugi mõnutam poleks. Siiski kuulatas ta nüüd rohkem, kas mungad mõne muu asjaga põhjust kahtlemiseks ei anna. Aga seda ei sündinud. Mõttega, et Felice oma kahtlustes liiga kaugele on läinud, lahkus ta wiimaks munkadest ja läks oma seltsiliselega hooste juurde talli magama — paremat wõmaja kohta wiletas maakõrtsus ei olnud. Siinsamas tuli neil ka riietewahetus ette wõtta, mis sõjamehed wiinakauplejaks ja woorimeheks muudaks. Peale paaritunnilist uinumist tõusid nad nii siis weel enne koitu ülesse, wõtsid oma punased särgid ja muud sõjameest meeldetuletawad riided seljast, ja peitsid need kokkurullitult tallinurka heinte sisse. Kuna Massilli järgmisel õösel tagasiteel siit uueste läbi tulla lootis, siis wõtsid nad peale ülesande täitmisel siin omale jälle sõjamehe riided selga panna.

Waewalt hakkas koitma, kui nad walmis olid ja hobused tallist wälja tõid. Wiinakaupleja Nutazzina olid Massillil tumepruun sametist jakk ja west selgas, paks, kullatud uurikett, paksud ja wäärtuseta kirwidega sõrmused peaaegu igas sõrmes. Just nii, nagu neid Sitsilia maaelanikud heameelega kannawad. Reha ümber oli tal lai punane wöö, mille all tema püstolite-wöö mõnufalt warjus oli. Samuti, kuid pisut lihtsamalt, oli Felice riides. Wäikesed, harilikud wiltkübarad täiendasid nende ülikondi, mis igatahes „ehtsad“ olid ja kudagi kahtlust ei wõinud äratada.

Kõrtsus näisid weel kõik magama, mis muidugi waga soowitaw oli. Felice arwas küll, et ta kõrtsutoa ainja akna taga, kus mungad magasid, nagu üht nagu näinud, aga see wõis tühi ettekujutus olla, sest wäljas oli igatahes walgem kui sees, nii ei wõinud nagu paista. Pealegi ei olnud selles suuremat tähtsust, kas neid nähti wõi ei, nad pidid edasi ruttama, maksu mis maksab, nende ettewõtte ei sallinud wiitust. Ruttu kargasid nad sadulasse ja ratsutasid suurt maanteed mööda kõigeüremat traawi Messina poole.

Kell oli juba kümme õhtul, kui nad Messina sadamawärawa juures peatasid, et siin lahkuda. Massilli nõuks oli ükfinda Messinasse minna ja seal kindral Pinedoga salaja kokku saada katsuda, et sellele Palermo komitee ettepanekuid teada anda. Need ettepanekud sihtisid sinna poole, et kindral Pinedo siis 20 tuhat liret saab, kui ta lahingu jaoks oma soldatitele tühjad rohupadrunid annab, ja sadatuhat liret siis, kui ta õösel wastu 1. augusti Messina kindluse mäsajate kätte annab. Kui kindral nende ettepanekutega nõus on, siis pidi ta kindluses ühe teatud akna õösel lahti tegema, see oli siis nõusolemise märgiks.

(Järgneb.)

Sõnumed sõjast.

Lumelaandesse uppunud tare,
lõõtsub väljal talve õhetus,
tungib tuppagi ta, külm ja tare ...
Põues ärkab aga igatsus,

tärlab unistus siis hinges hell,
mälestus ja mõte ainumast
Jäised lilled õitswad ruutudel,
puhkema nad lõõnud hilja wast,
nagu kirjutatud oleks tali
sinna elumuret, salakeelt;
sõjafõnumgi, mis kurb ja wali,
angund sinna, tulles laugelst teelt:

„Vahingusse lähed teiste seas,
„waates wastu wahest näljale ...
„Piigid walguvad ju meeste reas
„pommid lang'wad waenuväljale ...“

Mõte käib: läks nõnda ammu ta
sõjatoormat kandma, tormi tuult ...
Lubas toju tulla terwena ...
Milla! — küsin tähelt, päikelt, tuult.

Oues lõõtsus wali talwetuul.
Wares kraaksus aga akna all ...
Palweid sofstab nüüd eide huul:
sõjast sõnume toonud wares tal' ...

„Tormijookfusse nüüd lätsid nad,
„elu-surma peale heitlema ...
„Paljud, surrutena langewad ...
„Paljud aga haawatutena ...“

Suikaw mure asus hingesse ...
Kesse ustuda nüüd kõite teab!
Harat kargas üle okjade,
tuppa wahtima end jälle seab ...

Häbeneks siis ta ka weidike
sädistada nõnda mõttetalt! ...
Rahutuks jäeb aga eidele —
sõnume ta saanud harakalt:

... Piigid wälfuswad ... Suitfu sees
„langes wõideldes ta wäljale ...
„Hobusega tormas sõjamees,
„tallas puruks rinnas siidame ...“

Wibuane.

Rudas härjast kirp tehtakse

eh

eeftlane Albania troonil.

(Intim-kulturaline ja kõrgepoliitiline westend.)
(Esimene pool — fakt, teine enam kuulujutt.)

Harilikult kaebatakse, et inimestel see paha omadus on, wäitefi asju suureks luuletada, kirbust hõrga, sääseft elewanti teha. „Noor Cesti“ sekretär Bernhard Linde alias „Si-ha-he“ ei kannata mitte selle wea all. Ohe wastupidi: omas alandlikus meeles ja kõrgematest ärataalumistest juhitud on tema juures kõrwakalduwust märgata, suuri asju tilluseks kahandada. See sündis hiljuti juhtumise juures, mis meie illeilidift tähelepanemist teenib.

Nimetatud sekretäri poliitiline ihuleht „Tartu Päewaleht Meie Aastajada“ tõi hiljuti sensatsiooni äratawa teate: „Cesti Kirjanduse Seltsi kosjasõidul“. Seal jutustati „ustawate“ allikate järgi, et „Cesti Kirjanduse Seltsi“ juhtimad mehed selle seltsi hiljuti ärapeetud aasta koosoleku puhul erawiisil nõu pidanud, kuidas seda seltsi „Noor-Cestiga“ ühte sulatada. Arwatud kõige paremaks abinõuks „Cesti Kirjanduse Seltsi“ presidendi kohta „Noor-Cesti“ sekretäri Bernhard Lindele pakkuda, kes aga selle pakumise tagasi lükanud.

Elagu Prantsufemaa!

(Juhtumine sõjast.)

Pilt kujutab wangi wõetud ja haawatud prantslaste salka, kellel Saksa soldatid wahiks kaasas on. Üks prantslane on wahtidele pisut wastu hakanud ja ta lastakse siinsamas, teiste filmade all, maha. Wangis seltsimehed ei suuda oma põlastust tagasi hoida ja hüüawad seltsimehe mahalaskmise filmapilgul walju protestina: „Elagu Prantsufemaa!“

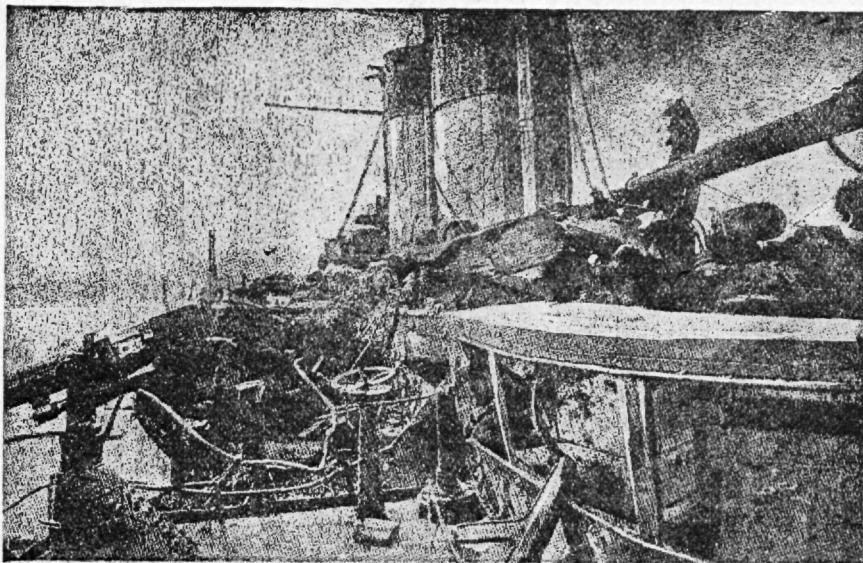
Nii siis oli kange mees, kelle poole meie suurem laialine kultura-selts pööris, kes oma walgustatud isikuga ühenduse, wähemalt nõndanimetatud personal-unioni meie kahe kirjan-duslise seltsi, meie noorte ja wanade wahel toime oleks wõinud panna, mõlemaid õnnistusrikkale tegewusele wastu wiia, wiisfata naeratusega — tagasi lükanud.

Waewalt suutsid „Cesti Kirjanduse Seltsi“ juhtimad mehed, teda mitte wäärt ei arwatud sellest intimselt erand-uidamisest ja koha pakumistest oja wõtta, oma ehmatuseft nende seltsi ihefaiswuse kadumise üle toibuda, kui ihuleht wäitefe õienduse tõi: peenikeses kirjas lehe saboofas leidus Bern-hard Linde allkirjaga seletus: esimene teade olnud liig kate-goriline, ei ole temal eranduidamist juhtiwate meestega olnud, waid erajutt ühe tegelasega.

Härjast on siis kirp saanud: nõupidamisest juhtiwate meestega on järele jäänud üks mõnus erajutt ühe tegelasega. „Meie Mats“, kes kõigis asjus selgust armastab, kui see ka niisugustes suurtesse meestesse puutub, nagu seda tuntud „Noor-Cesti“ sekretär on, ei wõinud selle seletusega mitte rahule jääda. Mitmed küsimused kerksid päewakorda: kõige alandlikkuse juures ei ole „sekretär“ peasja sõnumikus mitte ümber lükanud, s. o., et temale „Cesti Kirjanduse Seltsi“ presidendi tooli on pakutud ja tema selle tagasi lükanud, kui ta tagasi lükkamine mitte wäga kategoriline ei ole olnud.

Heldekene, mõtles „Mats“, kas E. K. Seltsi amet siis ühe tegelase käes on wälja pakkuda? Matsi teada tuleb see president kahetõrdest walimise-kurnast wälja: peakoosolek walib liikmed asemikkude kogusse ja asemikutogu walib oma liikmete keskelt presidendi. Ja pealegi teatasid ajalehed, et „Noor-Cesti“ sekretär wiimastel asemikkudekogu walimistel just nagu läbi kukkunud, nii et teda selles kogus ka enam ei ole.

Saksa miinipaotide poolt wigastatud Inglise kaubalaew. (Pilt laewa pealmise teki peale.)

Cesti sõjamehe laul. *)

Mu kallim, mälestuseks sulle
Siit saadan salmi, sumawa,
Mis Wisla kaldal liiwa sisse
Siin tikkisin nii hoolega!

Siin armsal, hirmsal waenuväljal
Mu süda mõtleb veel su peal,
Jõe kaldal, kraawi põhjas istel
Wiibin su juures, kodumaal!

Siin praegu sajab kuuliraha,
Me roodust tabas ta wiit meest—
Ilm selge, meeldiw, õrn ja jaha,
Tuul niiste Wisla jõe weest.

Jõe lained laulwad surmalaulu
Nii tasa, nagu salaja;
Tuul kaasa kannab leinawiisi,
Kui nuttes, suure murega.

Mu mõtte koralikul käigul
Ei tunne hirmu, erutust,
On huwitust sel suurel mängul—
Loob hinges mõnda wapustust.

5. septembril 1914. A. Simfon.

*) Sõjaväljalt saadetud. E. t.

Et selle keerulisesse asjasse selgust saada, saatis „Meie Mats“ oma kõige osawama usutleja erillesandel Taaralinna, kelle põhjalikkude uurimisetööde järele ometi ustawate allikatest nüüd asja kohta järgmist teatada võime:

Asjata teeb Bernhard Linde sündmuse väikseks. Erandupidamine oli tõe este olemas. Sellest võtsid osa Bernhard Linde ja veel üks teine „Noor-Cesti“ liige, kes ka mõlemad „Cesti Kirjanduse Seltsi“ liikmed on, ja veel üks wanem mees, kes ka mõlemas seltsis liige on, see on. terwelt kolm „Noor-Cesti“ meest, kellest wanem, tegeleja seltsinimestatud, seda nime õigusega kannab, sest et ta peale muu tegevuse ka õige sagedaste nalja teeb, nii siis muu seas naljategelane on. See naljategelane, heasüdamega inimene, kellele „Noor-Cesti“ sekretäri läbilukumise E. K. S. asemikudekogu walimistel haiget tegi, lubas ta siis tasuks selle läbilukumise eest, „Cesti Kirjanduse Seltsi“ presidendiks panna. Nii on pakkumise fakt siis igatahes olemas.

Pakkumisest teatati kohe, nagu tõrd ja kohus, Soome-maale, „Noor-Cesti“ seal wiibiwale presidendile, kui tõe-asjast ja paluti tema nõusolemist uue koha peale. Ja Tallinna „Päewalehte“ juht „Tartlase“ poolt kiri, kus näidati, et E. K. Seltsil tõeste wärsket presidenti tarwis on.

Wahetajal aga walimisid suuremad sündmused. Taaralinna ilmus albanlaste saatkond Esfadj-pasha, Issa Boletinatsi ja Prenk Bib Doda, kolme tähtsama Albania tegelase, juhatusel ja pani „Noor-Cesti“ sekretäri ette Albania mbreti (wirsti) trooni, mis prints Wiedi nurja läinud awantüri järele tühjaks jäänud, wastu wõtta. Muudugi oli see pakkumine ka teatawalerawisiil, aga et Albania tegelased tuntud solid herrad olid, et pakkujaid kolm oli, oli asi siiski tõsisem, kui „Cesti Kirjanduse Seltsi“ tegelase pakkumine. Albania herrad seletasid, et nemad ifeäransis rõhku panewat uue mbreti siidantwõitwa lahuse peale, mis tema armsas laias naeratuses ilmutawat, mis mitte üksnes mõnda kodumaalast ei waimustawat, waid ka nukrameeliste albanlastele tõsiselt pakkumise oleks. Albanlased lootnud, et kui nende uus mbret parlamendi awamisel sõbralikku naeratus oma täiest apparadist nende erakondade peale mängida lasjab, siis kõik waenulised mehed, muhamedlased, katolikud ja õigetuskul albanlased lepitatult üks teise kaela langewad. Et Albanias praegu ka teatud murrangu aeg walitsewat, siis olewat nende arust Cesti murrangu aja wäljeste skandalide autor mbreti kohustele ka sellest küljest hästi ette walmistatud.

„Noor-Cesti“ sekretär kuulunud need seletused lahkest ära ja walanud oma magusa naeratusega Albania herrad nõnda üle, et need esialgul üsna ehmatanud olud: nad arwanud, et mõni Saksa Zeppelin wõi Austria aeroplan neist üle sõitnud ja neid oma kiirteheitjatega walgustanud. Kui nad aga asjast aru saanud, muutunud nende ehmatus märatsewaks waimustuseks, mis ennaft wägewas hüüus wabastanud: „Elagu Bernardo l., meie uus mbret!“

Muudugi mängis pärast seda juhtumist kohe traat Hel-lingi ja Tartu wahel ja ihulehes ilmus teade, et „Noor-Cesti“ sekretär „Cesti Kirjanduse Seltsi“ presidendi ameti tagasi liikunud.

Nii käiwad „Matsi“ ustawad teated, ja niisugused suured asjad peituwad Tartu Päewal. „Meie Nastasaja“ petit kirjastus ilmunud sõnumi taga.

Ema, sääl lähewad . . .

— Ema, sääl lähewad pileti soldatid!
Üheksa, kümme . . . ja ikka on veel —
Ema, wõib olla, neid koguni tuhanded,
Ssegi miljonid minemas sääl.
— Minemas tuhanded, minemas miljonid,
Kogu jäänd tuhanded purustud südamed, —
Ära sa parem neid loegi, mu poeg! . . .
Minult see lootus, et tulewad wõitjana
Üksikud kümnetest — trööstib veel meid,
Et me nüüd filmaweega ja werega
Jäädawa rahule rajame teed.

Wdele Dengo.

Dr. med. Hindhede

Cestujulik kotaraamat

on praegusel kallil ajal meie pereemadele väga tarwilik.
Terwisliised, maitstawad, odawad toidud. Hind 70 kop.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Rodused sõjamehed.

Kuivats jäänud „Musta kute“ kõrtsu peremees, kes nüüd teekäijatele teed ja lohvi müüs, ja üsna tihti ka kapa-dliut, nagu asjatundjad, suud maigutades, juurde lihasid, oli viimase kõreda külmaga linnas käinud ja suure Euroopa-sõja kaardi kaasa toonud, rubla ja kahetümne kopikalise kohe, millel kõik nimes peal.

„Ei saa kudagi ilma kaardita läbi,“ ütles ta asjalikku nägu tehes viie-tuue omaküla mehete, kes teise päeva õhtul linnast toodud uudist vaatama olid tulnud. „Loeb aja-lehest, itka mitmesugused ja uued nimes, mine tea, kus nad on. Gestikeelseid oli küll tats tütti, aga väikesed teised, ei ole kõiki nimesi peal. Nüüd ka üsna purub juba teised.“

„See on tõsi, ja eks meie mitme peale kofku Wene teelest itka nii palju jagu saa ka,“ tõendas Toomja Karla omalt poolt.

Kaarti waadeti laua, arutati piirisi ja otsustati kindlalt:

„No weneslane itka wõidab!“

„Koh, seal pole rääkidagi midagi,“ tähendas Konna sepp, „see ju selge kui peo peal. Nää, meid kus terve lara-tas!... Aga sakslasi ja austrialasi — pole peopesa suuru-sebti teised!... Kõua nad itka hüppavad!...“

„Msi ei seisja mitte juuruses... waid sõjawäe meeleolus ja uut moodi sõjariistades!“ diendas kõrtsmit tähtsalt ja asjatundja nägu tehes.

„Koh, see on muidugi.“

„Ja siis olid linnas veel sõhutejed lipud, igate wärwi. Kus kellegi wägi seisab, sinna muudkui torra ndelaga sisse...“

„No nää, see on dige! Kaswandu koolmeistril kah niijugused... Siis on kõit silma ees!“

„Sellepärast minagi ta tõin. Mis tema nüüd... Mul itka suuremad kohe...“

Ja kõrtsmit tõi elutoast wana paberostikestade karbi liputestega.

Baarti minuti pärast oli kaart suure laua peale laiasti laotatud: kaardi enese kohal oli kõrtsmit kumargile ja ümbererringi seiswad küllamehed aitasid teda üksteise wõidu oma juhatusetega tagant.

„Pane see siia... Nää see... Kats punast wiirgu ja testelt walge — austrelased. Pane aga peale, nää!“ juhatast Toomja Karla elawat.

„Pane, pane!... Muud kui pane!... No kudas ma siis siia wõin panna, kui see siin Prantsusmaa on...“

„Ei ole dige!“ tähwatab noor Lammiste peremees. „Puha waleste panid selle! See ju meie omade lipp, ja ega nemad veel Hispantias pole...“

„Ei ole küll veel. Aga ma ma just meelega panin, ega ma nii rumal pole ühti, et ei tea kus Hispandia on. Nää arwa ühti... Aga, näed sa, kui meie omad siit ringi pistawad ja neile seljatagant kallale asuwad!... Ah, mis siis!?“

„Seda nüüd küll, aga kuhu ja nüüd. Saksja sõjawäed wiid, Moskwasse, mis? No kus su aru on?...“

„Sina nüüd mul palju tead... Moskwas, Moskwas... muudkui wõtab aga peale. Justkui neid Moskwas ei oleks? Need on siin wangis, said nüüd aru?!“

Lammiste peremees tõmbas mokad mossi ja jäi wait. „Ega neist muidu jagu saa, kui waja, nää siit, raibetele kallale tungida!“ püüdis Konna sepp, wahetuhtumist sum-butades, ja sõrmega Helwetsia peale näidates, asja teijale käämata püüdis.

„Waat, see on mehe sõna!“ hüüdis kõrtsmit elurõõmsalt, „waat, need tats plagu panen siia... Sedasi... Waat, nüüd on tats lõsus mis lõsus! Ahähäh!“

Kõrtsutuppa astub Laoküla perenaine... Seisatab, seisatab, aga nähes, et teda tähelegi ei panda, kõhatab paar torba ja ütleb, kõrtsmitu poole pöördes:

Inglise weelune paat läheb waenlase lennu-masina eest sügawasse mere põhja.

„Arg.“

„Kaupmees, kas poodi ka tulete? Tulin juhturt...“

„Ja kui meie veel siit pahemaltpoolt lähame!“ seab kõrtsmit, kes kõrtsu otsas ka poodi peab, Wene wägesi wõidurikkalt edasi.

„Hispaniaga jeltis oleks itka mehine laastata!“ õhtab Konna sepp nukralt.

„Ei jaa,“ wangutab kõrtsmit kahetjedes peab, „tema on ju erapooletu!...“

„Suhturt tahaksin!...“ annab ostja enesest uueste kõhede märku.

„Aga Lõdji kaudu peale juruda! Tugew wägi koguda ja siit pihta wirutada,“ ei jdua ennast Lammiste noor peremees pidada.

„Tõsi! Anna lipud siia! Hoiu karp siin!“

„Kõit on kaardi kallal ametis... Saadawad uueste wägesi üle piiri, sakslased koristatakse oma maale tagasi ja jaabetakse mitu liputäit Wologdasse wangi—Siberit kaardi peal ei ole—ja kõit erapooletud riigid on sõjawäge täis...“

„Äle Musta mere läheme Konstantinopolisse nagu niuhtil!“ Laoküla perenaine tammub keel tuba, kehatab õlasi ja waatab ajawiiteks atnast wälja.

Lahing aga wõltab edasi... Reflector.

Ilmus trükist uus raamat lugupeetud Nooresjoo kirjawarast

Merepildid.

Sind 15 kop.

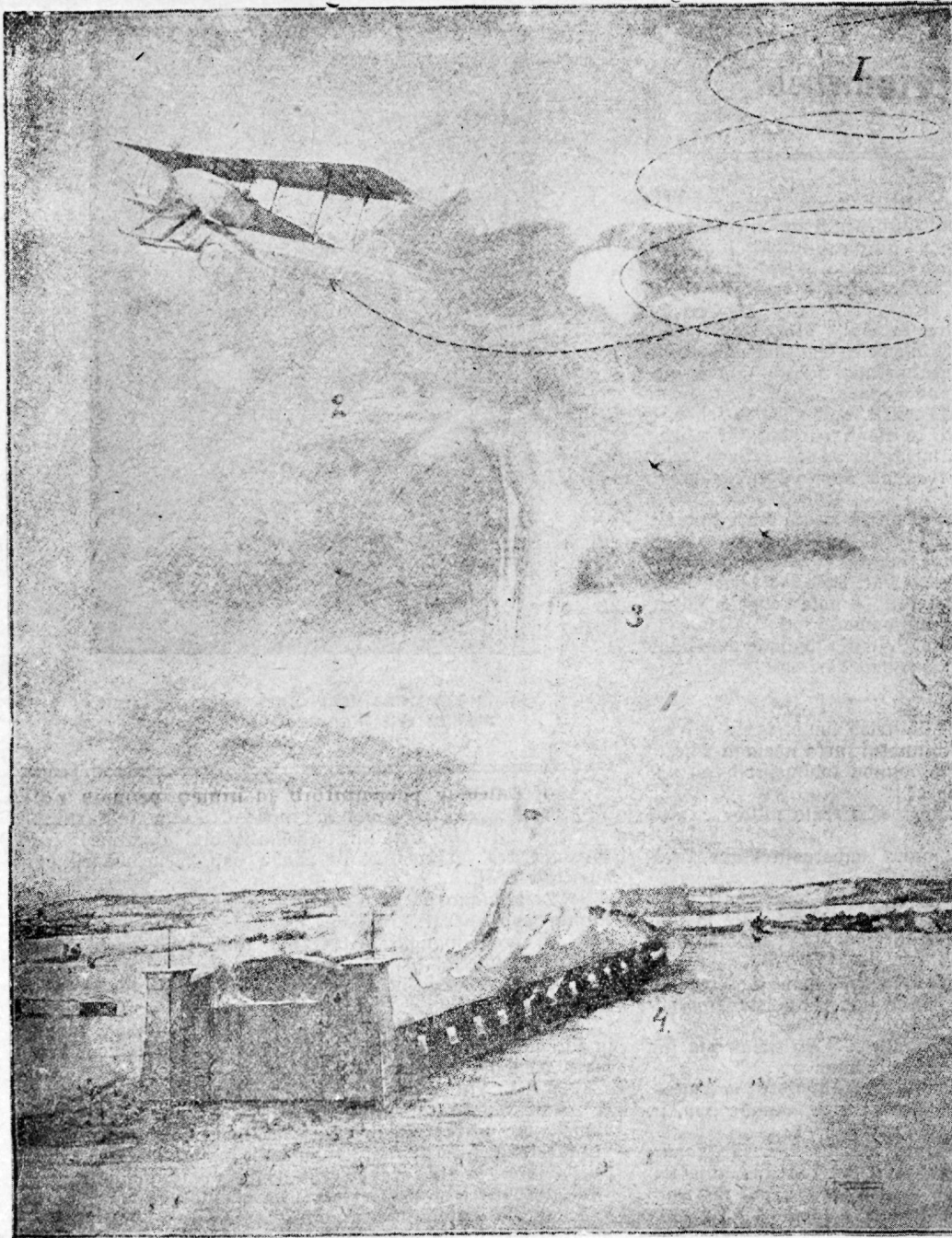
„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Rahwa tähtsaamat

1915. aasta jaoks. Sind 3 k.

Rõige kasulikum ja tulufam maa ja linna rahwa kalender. Saada igast raamatutalupidest. Teaduse kirjastus Tallinnas Harju ja Riiu tä. uul.

Inglise wäelenduril Maxwellil läks õnneks, ilma et waenlane teda märkanud oleks, Düsseldorfini lennata ja seal õhulaewanduse parti kaht pommi wistata. Rohe tõusid leegid kõrgele.

1) Keeruline joon kujutab lenduri allalaskmist 5000 jala kõrguselt 500 jala peale, kust paras maa oli pommi wistata. 2) Nii kõrgele ulatasid sakslaste juurtükidest lastud kuulid. 3) Põlewa gaasi leegid tõusid 400 jala kõrgusele. 4) Düsseldorfi õhulaewanduse pargi õhulaewa-kuur tulekahju ajal.

„Arg.“

Linna-aptef.

Linna-aptegis waltisid
wõimatu fõrd.
„Päewaleht.“

Kui linna-aptef awati,
fiis üteldi: Samm edasi!
kuid teisiti on asi nüüd —
ei kõlba! kajab juba hütüd.

Sa küsid: miks? Noh mine ka
fõrd ise rohtu ostma sa,
fiis filmapilk sa ära näed,
kui kanged on seal meeste käed!

Kui on sul seljas olemas
wast linnunahkne kasukas,
fiis sul seal ruumi ja ka maad
ja rohu ruttu kätte saad.

Kui oled aga wäike lats
wõti koguniste — „talumats“,
aptefer fiis ju kaugelet teab:
su surija weel—ootma peab!

Mis aega wõtab, saab ju hea,
eks seda igaiüks meist tea,
kuid ainus paha asi see,
et surmal liiga — kiire tee.

Arst selleks annab sedelid,
et apteki nad ruttu wiid
ja sealt ka ruttu rohuga
saad haige juurde tõtata.

Kuid kui aptegis päewad sa
pead rohu peale ootama,
fiis sülitades käega lööd,
sest surm teeb kodus waikfeltööd

Sa muidu küll on wana mait,
kuid haiged teeb ta ruttu wait,
ja ruttu annab rahumaa
fiis neile, kes ei rohtu saa!

Kui pead päewa otfa sa
seal arstirohtu ootama
ja ise sellejuures tead,
et haige päewad pole head,

fiis tõeste sel, kes fõrd seal käis,
saab süda tulist wiha täis,
ja küsimine seisab ees:
kes on seal õige—peremees?

Ohata Ott.

Rahaauk.

(Lõsine juhtumine.)

Ärawõidetud Brüsselis jalutades juhtus leegi noor Saksa
ohwitser ühte rohuaeada ja istus pingi peale. Et midagi

muud teha polnud, hakkas see Saksa sõjajumala suurepärase
poeg saapafontsaga wastu maad tonkima ja löi korraga mingi
kõwa asja wastu. Ohwitser, kes nähtawaste loomuse poo-
lest juba kängeste uudishimulik oli, kumardas madalamale,
et selle tundmata asjaga, mis tema saapafontsa alla sattunud,

tuttawamaks saada, ja leidis lameda kiwi, prantsufeseelse pealkirjaga. Onnets oskas ohwitser Prantsuse keelt, ta pani näpitsprilli nina peale ja luges:

„Siia peitsin ma oma raha wiiskümmend tuhat franki, XX aastafaja metslaste lähinemise kartusel.“

Ohwitser tundis peapööritamist. Teatavaste armastawad ju sakslased, olgu nad sõja- või lihtmehed, kängeste raha, iseäranis weel, kui see mõõra omandus on.

„Wiiskümmend tuhat franki! . . . See on ju terve warandus, pagan! Ja keegi lollpea on selle siia aeda maha matnud, kuhu igauks ligi pääseb?“

Nõnda arutas see tubli Saksa ohwitser endamisi ja otjustas õhtul siia tagasi tulla, et rahaauku wälja wõtta. Päewajal wõiks see töö teiste tähepanemist äratada, kellega siis leidu jagada tuleks.

Widewik jõudis kätte ja meie rahaaugu otsija hakkas mõõgaga maad kaewama, elektrilambist wahel salamahiti walgust lastes. Ta töötas hästi usinalt.

Juba läks üsna pimedaks, juba ilmus tumesinisele taewawõlwise kuu (ainute sakslaste rüüstamise eest pääsenud asi Brüsselis), juba tilkus ohwitseril ojadena higi, aga raha ei olnud ta ikka weel leidnud.

Ta otjustas kiwi pealkirja weel kord läbi lugeda, kas seal ehk mõnda salamärki ei ole, ja leidis selle teise külje pealt weel ühe pealkirja, mis nõnda käis:

„Siia matsin ma oma waranduse sakslaste eest ära, kuid kaewasin ta oma pruudi palwe peale uueste wälja.“

Ohwitser sülitas, sajatas belglast ja läts minema, wandudes, et ta ilmastki enam rahaauku ei usu.

W. R.

„Meie Matsi“ ääremärkused.

Nälga ja toiduinstruktorid.

Saksa walitsus on otsusele jõudnud, et Saksa rahwas sugugi süüa ei ostantaw: ta lastawat söömise ajal alatafa alumist lõuga wastu ülemist ja raietanawat sealjuures hulga toiduaineid ära, mida sugugi tarwis ei olewat teha. Sest mõtelge ometi: inimene sööb, sööb — ja mõne aja pärast tahab juba jälle süüa! . . . See on ometi üks aru-jaamata nähtus. Ja oleks weel, et rikkad üksi sööks — ei, waeleb sööwad kah. . . . Saksa rahwas peats lord ometi aru saama, et nüüd mitte söömaeg pole, waid lõomaeg. Pealegi on Saksa maal toidu tagawara otsakorral, kuna uut kulgilt jaada pole. Nüüd on Saksa walitsus iseäralised instruktorid ametisse seadnud, kes rahwast peawad õpetama dieti sööma, ehk õigem, kes rahwast söömijest ära peawad wõõrutama. Loodetakse, et nende abil söömijest Saksa rahwa juures warsti tubliste wähenemine wõib söömiskurjustel õpetatakse muu seas ka nendele, kes kurbagi täitsa ilma söömata ei suuda olla, kudas kirwest suppi keeta, wanast jaapasaärest maitawat rooga valmistada ja kudas ennast palja leiwalõhnaga elatada wõib. Harilik sakslase toidu portsjon päewa peale on praegu: 1/16 naela leiba, 2 praetud ernest, 1/2 teelusika täit suppi, ja magusaks roaks 1 1/2 jõhwikat 2 riifiteraga.

Tulewiku pilt.

Et nüüd ka polituri ja lati müügile kitsendusi hakatakse tegema, siis wõime juba lähemas tulewikus järgmist pilti näha:

Raks meest kannawad uulitsal uut, wärskelt lakeeritud kappi; seal panewad nad kapi ääriste maha ja hakawad seda hoolega lastuma. Lakuwad ja lakuwad. . . . Einnewahit, kes seda pealt juhtub nägema, astub naeratades lähemale, tõmbab mõne korra ka keelega kapi küljest ja lausub siis noomiwalt:

„Waadake, poisid, ette, et te ennast täis ei laku! . . .“

Ja lähed siis minema. Mehed tõmbawad weel mõne korra keelega, wõtawad siis kapi jälle oladele ja hakawad waarudes edasi liikuma. Nad on endid siiski jõudnud täis tõmmata! . . .

Kuldonu.

Lühitse nägemisega.

Türk: „Oh häda, mu filmaseletus on hoopis wiletsaks jäänud. Mul paistis ikka nii, nagu oleks mu sõbra kiwrit kottas ehtinud, aga nüüd näen, et see hoopis jännes on.“

W. R.

Jäädawaks mälestuseks.

Sõjameeste päwapildid ja nimed peawad põlwe põlwe meile mälestuseks jääma. Sellepärast palume kõiki, kellede sugulased ja tuttawad praeguses sõjas haawata, surma või autähtsi saanud ehk wangi langenud, nende päwapilti meile saata. Pildid awaldame esiteks rahwa ajakirjas „Meie Matsis“ ja suures ajaloo raamatus „Maailma sõda“, mille esimene wihk pea ilmub. Piltidele palume tingimata selja peale kirjutada: nimi, liigimi, elukoht, kui haawatud, siis kus ja millal, kui wangi, kus ja millal, niisama ka pildi tagasi saatmise aadress, kui seda soowitakse; wõib ka sellesisulise sedeli külge kleepida. Nimed palume selgeste kirjutada. Tervete sõjameeste pildid wõtame ka wastu, aga awaldame ainult nii kui lehe ruum lubab, ajaloo raamatus aga leiawad kõik ruumi. Pilti wõetakse wastu:

„Seaduse“ raamatukauplus

Sarju ja Riiutli uul. nurgal 46/15.

Sisefääk Riiutli uul.

Ilmus Trükit

Dr. Faust

tema elulugu, imetead ja sõit põrgusse. Sind 30 kop.

„Seaduse“ kirjastus.

Meie Matsi järgmine (27.) sõjanummer ilmub

21. weebruaril.

Serbias.

Serblaste peale tungides la-
sewad austrialased wangid wde-
tud Serbia naisterahwad oma
wäerinna ees täia.
Ujalehtedest.

„Kes ütleb, et meie peenikesed kawalerid ei ole... Naisterahwad on meil alati —
estimesel paigal.“

Uus kursus.

„Illa taga hullemaks. Kuulus Bonni ülikool, kus kei-
ser Wilhelm ise omal ajal ettelugemisi käis kuulamas, anne-
tas Kruppi suurtükki wabrikute omanikule mõtteteaduse dok-
tori au-diplomi! Suwitaw oleks teada, mis sugune nimi
küll sellele uuele kursusele antakse, mida see uus Saksa õpet-
lane awab?“

„Arwatawaste niisugune: Suurtükilõha subjektiivline,
objektiivline ja ajaloolik tähendus.“

Uued raamatud.

Kõrvalma lahing.

Kirjeldus koledest mere sõjast wenelaste ja jaapanlaste
wahel. Hind 30 kop.

Male õperaamat.

Täielik õpe- ja käsitraamat malemängijatele. Kirjuta-
tanud J. Siiska. H. 1 r.
Saada igast raamatukauplusest.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Berlini uulitsalt...

Herr Schulze ja herr Müller saawad uulitsal kottu.
„Tere hommikust, herr Müller. Di, mis ma näen?!
Teil uued püksid! Kuid wabandage juba mind, nad pais-
tawad teile — natuke liiga kitsad olewat...“
„Jah, aga selle eest on nad minu kestmise poja sõja-
saak Belgiast.“

J. Bertowitsch'i Soome walmisriiete magasin

Suure Karja uul. nr. 19.

Kõige suurem ja kõige parem walmisriiete ostukoht
Tallinnas. Suur wäljawalik, kõige parem töö ja
kõige odawamad hinnad.

Aupakkimust

J. Bertowitsch,

Suure Karja uul. nr. 19.

Seinakalender 1915. „Meie Matsi“ aastatellijad saawad hinnata taasa: Seinalender 1915. Teaduse tähtsaamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungi awalduused — 6 f. Seitsme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune köök — 1 r.

Kaasanded, wäljaarwatud seni veel ilmumata „Seitsme liiduriigi hümnused.“ saadetakse kobe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Kuudewiisi tellijad saawad kaasanded osataupa.

Särelehtedud „Meie Matside“ eest hoiatame!

Аван. воен. издательство. Wasitaw toimetaja Jakob Jaakon. Tegew toimetaja U. Kreisberg. Väljaandja J. Muni. R. Schiffer'i trükk, Tallinnas.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOOGU
AR